

העותרים: 1. גויא נימר גלטן ווין
2. יעל איזנברג

ע"י ב"כ עו"ד עודד פלר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

נגד

המשיב: משרד הפנים – רשות האוכלוסין וההגירה

באמצעות פרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)

עתירה מינהלית

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב להעניק לעותר 1 אזרחות ישראלית, בהתאם לסעיפים 5 ו-6(ד) לחוק האזרחות, התשי"ב-1952.

סמכות: לבית משפט זה הסמכות העניינית לדון בעתירה, לפי פרט 12(2) לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 (החלטה בעניין חוק האזרחות, התשי"ב-1952).

לבית המשפט הנכבד סמכות מקומית לדון בעתירה, שכן בקשת ההתאזרחות הוגשה ומטופלת בלשכה רשות האוכלוסין וההגירה בתל אביב, בהתאם לתקנה 3(1)(א) לתקנות האזרחות, התשכ"ט-1968 ("בקשה תוגש... בלשכה המחוזית או הנפתית... שבהם מקום מגוריו הקבוע של המבקש").

האגרה: 2,329 ש"ח, בהתאם לפרט 20 לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007.

הליך נוסף: אין הליך נוסף תלוי ועומד בעניינים הנוגעים לעתירה זו.

הרקע לעתירה

1. העותרים הם בני זוג. העותרת 2 (להלן: **העותרת**) היא אזרחית ישראל והעותר 1 (להלן: **העותר**) הוא תושב קבע בישראל. העותר הוא אזרח סודן, מבקש מקלט, שהגיע לישראל בשנת 2007. את הרישיון לישיבת קבע בישראל קיבל בחודש נובמבר 2023 בסיום הליך מדורג כבן זוגה של העותרת. אין מחלוקת, כי מדובר בבני זוג לקשר של אמת, החיים יחדיו חיי משפחה ומקיימים משק בית משותף. זוגיותם נבחנה משך שנים על ידי המשיב במסגרת ההליך המדורג, וזאת באמצעות שורה של מסמכים וראיונות שנערכו להם.
2. העותרים נאלצו לנהל סדרה של הליכים משפטיים, בעקבותיהם נקבע, כי העותר זכאי להשתלב בהליך המדורג ולסיימו ללא שיידרש להמציא מסמכים משלטונות סודן.
3. בית משפט נכבד זה (השופטת מיכל אגמון גונן), שדן בעניינם של העותרים, פסק, בין היתר, כי "הרשות מודעת לקשיים בהשגת מסמכים ואימותם, ונראה כי עמידתה על הגשת המסמכים כתנאי להשלמת ההליך המדורג אינה בתום לב". בית המשפט הורה, שהעותרים ימשיכו בהליך המדורג לבני זוג ידועים בציבור וסיימו אותו "ללא כל התניה של שלב כלשהו בנוהל בהמצאת מסמכים" (עמ"ן 4789-12-16 **איזנברג נ' רשות האוכלוסין וההגירה** (פסק דין מיום 11.9.2019) (להלן: **עמ"ן 4789-12-16**)). בקשת רשות ערעור, שהגיש המשיב על פסק הדין לבית המשפט העליון, נדחתה בעניין זה (בר"ם 6848/19 **רשות האוכלוסין וההגירה נ' איזנברג** (22.1.2023) (להלן: **בר"ם 6848/19**)).
4. כשנה לאחר קבלת מעמד הקבע, ביום 12.12.2024, העותר הגיש בלשכת המשיב בתל אביב בקשה להתאזרח בישראל, לפי סעיפים 5 ו-6(ד) לחוק האזרחות, התשי"ב-1952 (להלן: **חוק האזרחות**), ובהתאם לנוהל המשיב ביחס להתאזרחות בן זוג של אזרחית ישראלית, שסיים את ההליך המדורג לבני זוג ידועים בציבור. לבקשת העותר להתאזרח צורף מכתב מטעמו ומכתב מטעמה של העותרת על אודות הקשר ביניהם ורצונם להתאזרחותו של העותר.
5. חרף חלוף הזמן הרב, הבקשה לא נענתה. העותרים שבו ופנו ללשכת המשיב, ונמסר להם שהבקשה בטיפול. ביום 24.11.2025 שלחה לשכת המשיב בתל אביב מכתב לעותר, בו דרשה ממנו להגיש לה "תצהיר בפני עורך דין מדוע אינך יכול להמציא את מסמכי הסף ממדינת מוצאך סודן, אף לא דרך מדינה שלישית או באמצעות קרובי משפחה ממדינת מוצאך".
6. ביום 1.12.2025 העותר מסר בלשכה תצהיר. בתצהירו עמד על כך שהרשות מודעת היטב לעניינו, לכך שאינו יכול לחזור לסודן או ליצור קשר עם רשויותיה, וכי אינו מתכוון לפנות לרשויות סודן בכל דרך. הוא עמד על ההליכים המשפטיים, ועל פסיקת בית המשפט באשר להתנהלותו חסרת תום הלב של המשיב, שחוזרת על עצמה גם עתה. למעלה מן הצורך פירט את הידוע לו על אודות בני משפחתו – אלה שהלכו לעולמם, אלה שנפוצו כפליטים, אלה שהקשר עימם אבד ואלה שנהרגו במלחמה.
7. עוד זמן חלף, אבל המשיב לא העניק לעותר אזרחות. על רקע זה מוגשת העתירה.

העובדות הצריכות לעניין

חוסר יכולתו של העותר להמציא מסמכים מסודן וההליכים שהתנהלו בעניין זה

8. העותר הוא אזרח סודן, שהגיע לישראל כמבקש מקלט בשנת 2007. מטעם זה, הוא אינו יכול לחזור לסודן או ליצור קשר עם רשויותיה. הוא אינו מתכוון לפנות לרשויות סודן בכל דרך. אין בידו דרכון של סודן. הדרכון הסודני האחרון שהיה לו אבד במצרים טרם הגעתו לישראל.
9. מאז נכנס לישראל בשנת 2007, העותר שהה בה מכוח מדיניות אי הרחקה החלה על אזרחי סודן. סמוך לאחר כניסתו לישראל העותר הגיש בקשה למקלט מדיני בנציבות האו"ם לפליטים, בהתאם למדיניות שעמדה בתוקף באותם ימים. לאחר בירור טענותיו הראשוניות קיבל העותר "נייר הגנה זמני" מהנציבות, המאשר כי הגיש בקשה למקלט והוא ממתין להחלטה בנושא מעמדו בישראל. בקשת המקלט לא נבחנה, משום שהמשיב מיאן משך שנים לבחון בקשות מקלט של אזרחי סודן.
10. בהמשך ניתן לעותר, כמו ליתר אזרחי סודן השוהים בישראל, רישיון ישיבה לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן: **חוק הכניסה לישראל**): "רישיון זמני לישיבת ביקור למי שנמצא בישראל בלי רישיון ישיבה וניתן עליו צו הרחקה – עד ליציאתו מישראל או הרחקתו ממנה". לימים זוהה העותר בטעות כאזרח דרום סודן ונעצר למשך חודש לצורך גירושו מישראל, ואולם בהמשך עמד המשיב על טעותו, והוא שוחרר. רישיון הישיבה הזמני שניתן לו חודש מעת לעת עד לחודש אפריל 2014.
11. העותרים נפגשו במהלך שנת 2012. עד מהרה הפכו לבני זוג, ובחודש אפריל 2013 עבור להתגורר יחדיו בתל אביב. בשנת 2014 העותרים הגישו למשיב בקשה להסדרת מעמדו של העותר בישראל, על פי ההליך המדורג לבני זוג ידועים בציבור – הליך שאורך שבע שנים, שבראשיתו ניתן רישיון ישיבה ועבודה מסוג ב/1, לאחר מכן רישיון ישיבה ארעי מסוג א/5 ובסופו ניתן רישיון לישיבת קבע. בסמוך לפניית בני הזוג ללשכה, ומשום הפנייה, נשלל מן העותר רישיון הישיבה שבו החזיק. מאז הוגשה הבקשה שבו העותרים והבהירו למשיב, שאין ביכולתו של העותר להמציא דרכון ומסמכים מאומתים מסודן.
12. המצב בסודן, והנסיבות שבגינן מבקשי מקלט מסודן נמלטים לישראל, מוכרים היטב למשיב. אף על פי כן, העותרים עשו מאמצים ניכרים להשיג מסמכים מסודן, והציגו מאמצים אלה למשיב. המשיב, מצידו, לא הבהיר מה עוד יוכלו לעשות. לשכת המשיב בתל אביב סירבה לטפל בעניינם של העותרים בשל העדר המסמכים.
13. משום כך, ביום 20.8.2015 הוגש על ידי העותרים ערר לבית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל (ערר (ת"א) 15-2771-15 **גלטן נ' משרד הפנים – רשות האוכלוסין וההגירה**). בערר דרשו העותרים לשלבם בהליך המדורג, וזאת ללא שידרשו להמציא מסמכים ממדינת מוצאו של העותר שאין ביכולתו להשיגם. הערר נמחק לבקשת המשיב, לאחר שהודיע שישב את עניינם של העותרים לבחינה מחודשת. ואולם, לאחר מחיקת הערר התברר, כי המשיב פועל על פי הנחייה שלא פרסם. על פי הנחייה זו, המשיב מיאן לשלב את העותרים בהליך המדורג להסדרת מעמדם של בני זוג, וכל שהסכים הוא להאריך את רישיון הישיבה שניתן לעותר עוד קודם לכן, לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל.

14. העותרים שבו וערערו על החלטת המשיב בעניינם לבית הדין לעררים, וזה קיבל את עררם השני באופן חלקי (ערר (ת"א) 2078-16 איזנברג נ' **משד הפנים – רשות האוכלוסין וההגירה** (10.10.2016)). בהחלטה הסופית שניתנה בערר ביקר בית הדין את המשיב על כך שבמסגרת הערר הקודם שהגישו העותרים לא גילה לבית הדין ולעותרים עובדות רלוונטיות, ובראשן העובדה שעמדתו מוגשת עקב ההנחיה שאימץ. לגופו של עניין קבע בית הדין, כי אין זה סביר לתת לעותר רישיון ישיבה לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, שנמצא זה מכבר ברשותו ושהוא זכאי להמשיך ולהחזיק בו ללא קשר לבקשה להסדרת מעמדו כבן זוגה של העותרת. הגם שדרישה להצגת מסמכים בדין יסודה, הדין מחייב עוד כי המדיניות תכלול חריגים. בית הדין קבע, שיש להחיל על העותרים את ההליך המדורג, והורה ליתן לעותר רישיון ישיבה ועבודה מסוג ב/1. נקבע, שהרישיון יחודש מעת לעת, בכפוף לבדיקה עתית של כנות הקשר ללא עמידה על המצאת המסמכים. לצד זאת נקבע עוד, כי העותר ימשיך לעשות מאמצים להשגת מסמכיו, וככל שימצא את המסמכים למשיב, זה ישקול את שדרוג המעמד בהתאם להוראות הנוהל להסדרת מעמדם של בני זוג. בית הדין דחה את דרישתם של העותרים לקזז מן ההליך את התקופה שהמתינו לאישור בקשתם.

15. העותרים ערערו על החלטתו הסופית של בית הדין לבית משפט נכבד זה, וביקשווה להתערב בשני אלה: להורות, כי העותר ישתלב בהליך המדורג, ויוכל להתקדם בו ולסיימו אף ללא המצאת מסמכים מסודר, וכי המשיב יקזז מן ההליך המדורג את התקופה שחלפה מאז פנו אליו העותרים בבקשה.

16. בית המשפט הנכבד (כב' השופטת מיכל אגמון-גונן) קיבל ביום 11.9.2019 את הערעור במלואו, ופסק הדין בעמ"ן 4789-12-16, שלא הותיר אבן על אבן, מדבר בעד עצמו. בית המשפט הנכבד התעמק בפסיקה ובספרות העוסקים באזרחי סודן בישראל, במדיניות הטיפול בהם, בזכות לחיי משפחה ובהשפעתה על החלטות בענייני הגירה ומעמד. בית המשפט מצא, שהתעלמות המשיב מנסיבות הנוגעות להיותו של העותר מבקש מקלט ואזרח סודני המצוי בישראל, פוגעת בזכויות האדם של העותרים באופן אסור. בית המשפט פסק, בין היתר, כי "הרשות מודעת לקשיים בהשגת מסמכים ואימותם, ונראה כי עמידתה על הגשת המסמכים כתנאי להשלמת ההליך המדורג אינה בתום לב". בית המשפט הורה, שהעותרים ימשיכו בהליך המדורג לבני זוג ידועים בציבור ויסיימו אותו "ללא כל התניה של שלב כלשהו בנוהל בהמצאת מסמכים".

העתק פסק הדין בעמ"ן 4789-12-16 מיום 11.9.2019 מצ"ב ומסומן ע/1.

17. להשלמת התמונה נציין, כי בעוד ההליך בעמ"ן 4789-12-16 מתנהל, פנו העותרים למשיב בבקשה לתת בידי העותר תעודת מעבר ואשרת כניסה חוזרת, על מנת שיוכלו לצאת יחדיו מישראל ולפגוש את אימו של המשיב, שתבוא לצורך כך מסודר לאתיופיה. המשיב סירב כעניין שבמדיניות, והעותרים עתרו לבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים (עת"ם (י-ם) 44808-06-18 **גלטן ווין נ' משד הפנים** (25.11.2018)). במסגרת אותו הליך דרש המשיב, שהעותר ינצל את יציאתו לאתיופיה כדי לפנות לרשויות סודן ולקבל מסמכים. העותר הבהיר שהוא מבקש מקלט, ואין לו שום כוונה לפנות לרשויות סודן בשום מקום בעולם. בית המשפט לא ראה להתערב בכך. עוד דרש המשיב, כי העותר ישיג מסמכים רפואיים הנוגעים לאימו ויאמת אותם. העותר קיבל מאחיינו, שגר באותם ימים בסודן, צילום באמצעות וואטסאפ של מסמכים רפואיים של האם, והבהיר, שהוא אינו יכול לאמת אותם. בית המשפט (כב' השופט ארנון דראל) ביקש שהעותר יציג בפניו

את צילומי המסמכים בטלפון, ויצהיר לפרוטוקול איך קיבל אותם, וסבר שדי בכך. על יסוד זאת נאלץ המשיב להעניק לעותר תעודת מעבר ואשרה.

העתק פרוטוקול ופסק הדין בעת"ם 44808-06-18 מיום 25.11.2018 מצ"ב ומסומן ע/2.

18. בסוף חודש ינואר 2019 יצאו העותרים לאתיופיה. העותר ואימו התראו לראשונה אחרי 17 שנים, והעותר אף זכה להכיר לאימו את בת זוגו, העותרת. בחודש פברואר 2019, ימים לאחר שהעותרים חזרו לישראל והאם חזרה לסודן, התבשר העותר שאימו הלכה לעולמה. אחיינו של העותר, ששלח לו את צילומי המסמכים של האם באמצעות וואטסאפ, נהרג לימים במלחמה בסודן.

19. נשוב להליך בעמ"ן 4789-12-16, בו כאמור, ניתן פסק דין ביום 11.9.2019. המשיב הגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין (בר"ם 6848/19 רשות האוכלוסין וההגירה נ' איזנברג). כמו במסגרת ההליך בפני בית המשפט הנכבד, כך גם במסגרת ההליך בבית המשפט העליון, טען המשיב שעל העותר להציג מסמכים מסודן, למשל באמצעות קרובי משפחה.

20. בדיון שהתקיים ביום 10.6.2020 הציע בית המשפט העליון, שיוגש טופס בקשת מקלט חדש מטעם העותר, וזאת משום טענת המשיב, כי יש בכך לסייע בידו לעמוד על היכולת להציג תיעוד. מפאת חשיבות הדברים נביא להלן מתוך פרוטוקול אותו דיון.

21. בראשית הדיון פנה כב' השופט עוזי פוגלמן אל ב"כ המשיב, עו"ד סיגל אבנון, ואמר כי אין מחלוקת שבתקופת בואו של העותר לישראל היה "סוג של הצפה המונית של מבקשי מקלט", ולכן העותר לא מילא טופס RSD (טופס בקשת מקלט), שהרי "אף אחד לא מילא".

השופט פוגלמן ביקש להבין מה מפריע בכך למשיב, שהרי מדובר בבקשה לזוגיות, ציין שאם יש צורך במילוי טופס מקלט אולי יש לאפשר זאת, והוסיף: "מה הפואנטה מבחינתכם? חסרים פרטים?".

ב"כ המשיב טענה, שהעותר לא מסר טענות לעילת הרדיפה הנטענת, והשופט פוגלמן הבהיר: "אנחנו לא שואלים בשאלת המקלט, אנחנו עוסקים בשאלת התיעוד. המילוי של הטופס יעזור?".

ב"כ המשיב מסרה: "אם הוא ימלא RSD זה פותח עולם שלם של אפשרויות גם האפשרות לבחון נתונים שהוא מציג והקשיים, טענות פרטניות לגבי היכולת להציג מסמכים".

השופט פוגלמן התייחס לדברים: "אנחנו מנסים להבין מה עומד בבסיס הבקשה שלכם. ברור, אף אחד לא כופר בחשיבות התיעוד. כל השאלה אם אפשר להוסיף תיעוד או לא. השאלה אם מילוי של RSD יקדם אתכם לקראת המסקנות בעניין, או שזה משהו שקשור יותר לשאלת מעמד של מבקש מקלט. אנחנו מכירים את הכרוניקה של הבקשות. אנחנו לא יודעים מה יקרה אם יקרה, ואם זה באמת קשור לעניין התיעוד. אולי יש רלוונטיות אולי לא. אנחנו מנסים לברר אם זה גם דבר שמטריד אתכם".

ב"כ המשיב טענה שהעותר הציג מסמכים בודדים בלבד עד כה, ולשאלת כב' השופטת יעל וילנר השיבה: "הזיהוי חסר לנו".

השופט פוגלמן פנה לב"כ העותרים: "אנחנו רוצים להציע תוך שמירה על הטענות, אדוני ממשך להחזיק במעמד שלו, שיגיש בקשה מקלט בלי לפגוע בשום טענה מהטענות על מנת לנקות את השטח מפני כל מכשולים פוטנציאליים, ובעניין הזה אני באופן חצי אוטומטי מכיר את ההסתייגויות של אדוני, ויודע שאדוני בקיא ומנוסה, ולמרות שאדוני חושב שזה מיותר אנחנו

מציעים שיעשה המהלך תוך שמירת כל הטענות. אדוני לא יכול להפסיד מזה שום דבר ונוריד את הדבר הזה מסדר היום".

ב"כ העותרים אמר שהמדינה לא הציגה דרישה שכזו עד כה, "ולא אמרו שזה יוביל לזיהוי" של העותר. השופט פוגלמן אמר: "אנחנו רוצים לנקות את השטח מרעשי רקע מיותרים".

ב"כ העותרים טען עוד, כי מדובר בהליך זוגיות והעותר אינו צריך הליך מקלט. השופט פוגלמן אמר: "אם הייתי שולח ומחכה לבקשת מקלט כנראה שכולנו היינו פורשים מכס השיפוט עד אז, אבל הנקודה שהם רוצים לחדד שהם רוצים את זה לצורך פירוט הנתונים האישיים שלו והקונטקסט לבקשה. ברגע שאנחנו כותבים שאדוני שומר על כל הטענות זה לא פוגע".

עוד אמר השופט פוגלמן בהתייחסו להסתייגות ב"כ העותרים, כי בית המשפט בסך הכל עושה "פסק זמן, מקבלים עדכון ואז מחדשים דיון", ועוד: "זה שימלא בקשת מקלט, זה לא פוגע בטענה מהטענות".

22. על רקע זה העותרים (המשיבים באותו עניין) הסכימו שהעותר יגיש למשיב (המבקשת בהליך) בקשת מקלט חדשה, ובתום הדיון ניתנה החלטת בית המשפט כדלקמן: "בעקבות הערותינו, ומבלי לגרוע מאיזו טענה מטענות המשיבים, הוסכם כי המשיב 2 יגיש בקשת מקלט תוך 30 ימים, בהינתן עמדת המבקשת כי הדבר יסייע בידה לעמוד על יכולתו להציג תיעוד מזהה. לאחר השלמת התהליך תוגש לנו הודעה משלימה על ידי המבקשת, ובהתאם יוחלט בדבר המשך הטיפול. טענות הצדדים שמורות להם".

העתקי פרוטוקול הדיון וההחלטה בבר"ם 6848/19 מיום 10.6.2020 מצ"ב ומסומנים ע/3.

23. העותר מילא את הטופס, ובהמשך לכך דרשה הרשות לזמן את העותר לראיון מקלט. העותרים הסכימו לקיומו של ראיון זיהוי בלבד, ואולם סרבו לראיון מקלט ולהליך מקלט, והצדדים שבו ופנו לבית המשפט. בין היתר העותרים עמדו כל כך, שלא זהו המתווה שאותו הציע בית המשפט העליון: לא בירור בקשת מקלט, לא הכרעה בה, ודאי לא כריכה בין בקשת מקלט לבין הליך הסדרת מעמדו של העותר כבן זוגה של העותרת. עוד הזכירו, ולו למעלה מן הצורך, כי הליכי מקלט הנוגעים לאזרחי סודן הם חסרי תוחלת, כפי שהתבטא השופט פוגלמן בדיון, משום שבקשות המקלט של אזרחי סודן אינן מוכרעות מזה שנים. לא למותר לומר, כי הדברים הם בבחינת ידיעה שיפוטית (ר', למשל, פסק דינו של בית המשפט הנכבד בעמ"ן 4789-12-16 (פסקאות 7-5 לפסק הדין, והמובאות שם); בג"ץ 7385/13 איתן – מדיניות הגירה ישראלית נ' ממשלת ישראל, פסקה 35 לפסק דינו של השופט פוגלמן (22.9.2014); בג"ץ 8665/14 דסטה נ' הכנסת, פסקאות 3-4 לפסק דינה של השופטת חיות, פסקה 12 לפסק דינו של השופט מלצר (11.8.2015); בג"ץ 2293/17 גרסגהר נ' הכנסת, פסקה 46 לפסק דינה של הנשיאה חיות, פסקה 5 לפסק דינו של השופט פוגלמן (23.4.2020); בג"ץ Tagel 4630/17 נ' שר הפנים (25.4.2021)).

24. ביום 30.12.2021 התקיים דיון בפני השופט פוגלמן. בדיון הבהיר השופט פוגלמן למשיב, כי "זה לא מה שהוסכם". עוד הוסיף, כי הרשות ממילא אינה מטפלת בכל הבקשות האחרות (של מבקשי מקלט מסודן), ו"קשה לעצום עיניים מול התמונה הכללית". השופט פוגלמן הבהיר: "אנחנו מדברים רק על ראיון הזיהוי ובזמן נורמאלי". בהמשך אמר עוד: "לא מדובר על ראיון מקלט אלא אך ורק על ראיון זיהוי", וסיכם: "הוסכם ראיון זיהוי בלבד".

25. בתום הדיון הוחלט: "לאחר שיח ושיג, ולאחר שהערות הצדדים נרשמו בפרוטוקול הדיון, הוסכם כי בשלב הנוכחי ובגדר החלטת המותב שניתנה ביום 10.6.2020, יערך למשיב 2 ראיון זיהוי בלבד. המבקשת תגיש הודעה משלימה תוך 90 יום ובהתאם יוחלט בדבר המשך טיפול".

העתקי פרוטוקול הדיון וההחלטה בבר"ם 6848/19 מיום 30.12.2021 מצ"ב ומסומנים ע/4.

26. ביום 1.2.2022 נערך לעותר ראיון זיהוי במשרדי המשיב בלוד. משך מספר שעות העותר נשאל באריכות שאלות על אודותיו, אודות סודן וחבל הנובה שממנו הגיע, אודות מנהגים שונים וכולי. ביום 1.5.2022 הוגשה הודעה משלימה מטעם המשיב לבית המשפט העליון, במסגרתה הודיע, כי העותר זוהה על ידו כ"כנתין חבל נובה שבסודן".

27. בהמשך לכך התקיים ביום 22.1.2023 דיון נוסף בפני ההרכב בבית המשפט העליון. בית המשפט התערב, בהסכמת הצדדים, בהיבט אחד בפסק הדין בעמ"ן 4789-12-16, שנגע להוראה לתקן את הנוהל לידועים בציבור, משום שלא התבקש סעד בעניין. מעבר לכך, ובכל הנוגע לעניינם של העותרים, בית המשפט העליון הבהיר למשיב, כי לאחר שהעותר זוהה על ידי המשיב הפער בין הצדדים "אפסי", והודיע מפי השופט פוגלמן: "אנחנו לא נותנים רשות ערעור". עוד הבהיר, שפסק דינו של בית המשפט הנכבד בעמ"ן 4789-12-16 "קיים ויש לנהוג כד" ביחס לעותרים. "יש פסק דין", אמר עוד. בפסק הדין שניתן בתום הדיון הסעד הנוגע לתיקון הנוהל בוטל, משום שלא התבקש. "בהתייחס ליתר חלקי פסק הדין קמא לא ניתנת רשות לערער", נפסק.

העתקי פרוטוקול הדיון ופסק הדין בבר"ם 6849/19 מיום 22.1.2023 מצ"ב ומסומנים ע/5.

28. פסק הדין בעמ"ן 4789-12-16 הפך חלוט.

29. למרות זאת, המשיב לא הסכים להעניק לעותר רישיון לישיבת קבע במועד שנפסק, ונדרשה בקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט לבית משפט נכבד זה, על מנת שהמשיב יסיים את ההליך המדורג ויקנה לעותר ביום 13.11.2023 רישיון לישיבת קבע בהתאם לפסק הדין.

בקשת העותר להתאזרח והנוהל החל בעניין

30. ביום 12.12.2024 הגיש העותר בלשכת המשיב בתל אביב בקשה להתאזרח בישראל. לבקשתו להתאזרח צורפו מכתב מטעמו ומכתב מטעמה של העותרת על אודות הקשר ביניהם ורצונם בהתאזרחותו של העותר. עם בקשתו, ביקש העותר לפטור אותו מן הדרישה לוותר על אזרחותו הסודנית, והפנה בעניין זה לסעיף ב.8.8. לנוהל הרשות מספר 4.4.0001 (נוהל הטיפול בבקשת התאזרחות לפי סעיפים 5,6,8 לחוק) (להלן: **הנוהל**), כנוסחו בעת הגשת הבקשה וכפי שחל על עניינו. סעיף זה בנוהל קובע: "בני זוג ידועים בציבור של אזרחי ישראל, אשר קיבלו רישיון לישיבת קבע עם תום ההליך המדורג ועל פי נוהל 5.2.0009 – יוכלו להגיש בקשה להתאזרחות, כל זאת במידה וממשיך להיות קשר זוגי כנה עם בן הזוג הישראלי. התאזרחותם לא תותנה בויתור על אזרחותם הקודמת".

העתק בקשת ההתאזרחות על נספחיה מצ"ב ומסומן ע/6.

העתק הנוהל (גרסה 14 מיום 1.12.2024), כפי שחל במועד הגשת הבקשה, מצ"ב ומסומן ע/7.

31. נבקש להתעכב קמעה על סעיף ב.8.8. לנוהל. סעיף זה הותקן בעקבות עתירה שהוגשה לבית המשפט העליון: בג"ץ 8298/15 **מימון נ' שר הפנים** (להלן: **עניין מימון**). העותרים באותו עניין

היו בני זוג ידועים בציבור, האחד אזרח ישראלי והאחר אזרח תאילנד. הם סיימו את ההליך המדורג עם מתן רישיון לשיבת קבע. לאחר סיום ההליך ביקשו, כי בן הזוג שאינו ישראלי יתאזרח בישראל, כפי שמתאזרחים בני זוג הנשואים לאזרחים ישראלים. המשיב התנה זאת בויתור על האזרחות התאילנדית, לפי הוראות סעיף 5(א)(6) לחוק האזרחות. בני זוג נשואים, המתאזרחים על פי סעיף 7 לחוק האזרחות ("התאזרחות של בעל ואשה"), פטורים מהדרישה לוותר על אזרחות זרה כתנאי להתאזרחות, ובני הזוג בעניין **מימון** עתרו בדרישה לא להפלות ידועים בציבור לרעה. ביום 30.3.2016 ניתן בעתירה צו על תנאי: "עתירה זו מתמקדת בתחולת סעיף 7 לחוק האזרחות, תשי"ב-1952, על זוגות ידועים בציבור. ניתן בזה צו על תנאי בשאלה זו". בעקבות זאת, תיקן המשיב את הנוהל, ופטר בני זוג ידועים בציבור מן הדרישה לוותר על אזרחות זרה, מכוח סמכותו לפי סעיף 6(ד) לחוק האזרחות ("שר הפנים רשאי לפטור את המבקש מהתנאים שבסעיף 5(א)(1), (2), (5) ו-6), כולם או מקצתם, אם יש לדעתו סיבה מיוחדת המצדיקה את הפטור"). בפסק הדין שניתן ביום 18.8.2016 נקבע: "בהסכמה נמחקת העתירה, משהחליט משרד הפנים המשיב, לאחר שיקול, לפטור תושבי קבע בישראל אשר רכשו מעמדם בישראל מכוח זוגיות עם אזרח ישראלי, מן הדרישה לוותר על אזרחות זרה; זאת מכוח הסמכות לפי סעיף 6 לחוק האזרחות תשי"ב-1952".

32. נציין להשלמת התמונה, כי חצי שנה לאחר הגשת בקשתו של העותר להתאזרח תיקן המשיב את סעיף ב.8.8. לנהל, ונקבע בו שבני זוג ידועים בציבור יוכלו להגיש את בקשתם ולזכות בפטור כאמור, "מיד עם קבלת תושבות הקבע" (גרסה 15 לנוהל מיום 5.6.2025, גרסה 16 לנוהל מיום 15.7.2025 וגרסה 17 לנוהל מיום 8.12.2025). העותרים אינם יודעים כיצד המשיב מפרש הוראה זו, האם היא נועדה להיטיב או להרע עם בני זוג ידועים בציבור, ואינם מחווים דעה האם היא חוקית. מכל מקום, הדין אינו מתיר, ככלל, החלה רטרואקטיבית של מדיניות חדשה בנסיבות שבהן מדובר בהוראה שאינה מיטיבה (ר' בג"ץ 134/67 **ואנונו נ' משרד התחבורה**, פ"ד כא(2) 710, 716-717 (1967); בג"ץ 7691/95 **שגיא נ' ממשלת ישראל**, פ"ד נב(5) 577, 605 (1998); בג"ץ 5060/96 **קהלני נ' ראש הממשלה**, פ"ד נד(3) 270, 281-282 (2000); בג"ץ 7749/09 **אורט ישראל חברה לתועלת הציבור נ' הממונה על מחוז ירושלים במשרד הפנים**, פסקאות 28-30 לפסק הדין (30.11.2011)). משכך, לעניינו, הנהל הרלוונטי הוא זה שחל במועד הגשת הבקשה, ושעליו הסתמכו העותרים, ומכל מקום המשיב ממילא לא טען בפני העותרים אחרת.

33. אם כן, ביום 12.12.2024 הגיש העותר בקשה להתאזרח. העותר המתין תקופה ממושכת, ומשלא נענה פנה ללשכה בתל אביב. בדיקה בלשכה ביום 14.7.2025 העלתה שטרם התקבלה החלטה, והעותר התבקש להמתין. חלפו עוד מספר חודשים והחלטה לא ניתנה.

34. ביום 5.10.2025 פנה ב"כ העותרים ללשכה בבקשה לקבל את ההחלטה בבקשה, על מנת לייתר את הצורך בהליכים משפטיים. תשובה בכתב לא התקבלה.

העתק פניית ב"כ העותרים מיום 5.10.2025 מצ"ב ומסומן ע/8.

35. העותרים שבו ופנו ללשכת המשיב ביום 10.11.2025, שם נמסר להם מכתב מתוארך ליום 8.9.2025, ולפיו "החלטת הביניים" היא שהלשכה ממתינה לבחינת "הגורמים המקצועיים" במטה רשות האוכלוסין וההגירה.

העתק מכתב הלשכה שנמסר ביום 10.11.2025 מצ"ב ומסומן ע/9.

36. ביום 24.11.2025 נשלח אל העותרים באמצעות הדואר האלקטרוני מכתב מאת לשכת המשיב בתל אביב. במכתב צוין: "בהמשך לבקשתך להתאזרחות לפי סעיף 5 לחוק האזרחות, עליך להגיש לנו **תצהיר בפני עורך דין** מדוע אינך יכול להמציא את מסמכי הסף ממדינת מוצאך סודן, אף לא דרך מדינה שלישית או באמצעות קרובי משפחה ממדינת מוצאך". העותר נדרש להגיש את התצהיר בתוך 14 ימים.

העתק מכתב הלשכה מיום 24.11.2025 מצ"ב ומסומן ע/10.

37. העותר חתם על תצהיר בפני בא כוחו ביום 25.11.2025, וביום 1.12.2025 מסר אותו בלשכה. בתצהירו עמד העותר על כך שהרשות מודעת היטב לעניינו, לכך שאינו יכול לחזור לסודן או ליצור קשר עם רשויותיה, וכי אינו מתכוון לפנות לרשויות סודן בכל דרך. הוא עמד על ההליכים שהתנהלו, ועל פסיקת בית המשפט באשר להתנהלותו חסרת תום הלב של המשיב, שחוזרת על עצמה גם עתה. למעלה מן הצורך פירט את הידוע לו על אודות בני משפחתו – אלה שהלכו לעולמם, אלה שנפוצו כפליטים, אלה שהקשר עימם אבד ואלה שנהרגו במלחמה.

העתק תצהירו של העותר שנמסר ללשכת המשיב ביום 1.12.2025 מצ"ב ומסומן ע/11.

38. עוד חודשים חלפו, ולעותר לא נמסרה החלטת המשיב בעניין בקשתו.

מכאן העתירה.

המסגרת הנורמטיבית

39. כפועל יוצא של זכות היסוד לחיי משפחה, נקבעה זכותם של אזרחים ישראלים, המקיימים קשרי משפחה זוגיים עם אזרחים זרים, להקנות לבני זוגם אזרחות במדינת ישראל. בית המשפט העליון פסק ברוב דעות, כי מזכותם החוקתית של אזרחים ישראלים לחיי משפחה, המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, נגזרת זכותם החוקתית להסדיר בישראל את מעמד בני זוגם שאינם ישראלים. עוד נפסק ברוב דעות, כי זכותם של אזרחים ישראלים לקיים תא משפחתי בישראל עם בני זוגם הזרים מתוך יחס של שוויון לבני זוג ישראלים אחרים מהווה חלק מזכותם החוקתית לכבוד, המעוגנת בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ר'): בג"ץ 7052/03 **עדאלה** – **המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים**, פ"ד סא(2) 202 (2006); בג"ץ 466/07 **גלאון נ' היועץ המשפטי לממשלה** (11.1.2012)).

40. עוד נפסק, שהזכות להקנות מעמד כפועל יוצא של הזכות לחיי משפחה ושל הזכות לשוויון, הינה זכות המשותפת הן לבני זוג נשואים והן לבני זוג שאינם נשואים (ר'), למשל, עע"ס 4614/05 **מדינת ישראל נ' אורן**, פ"ד סא(1) 211 (2006) (להלן: **עניין אורן**)). למשיב אין כל אינטרס לגיטימי לעודד או לתגמל את קיומם של תאים משפחתיים, המבוססים דווקא על קשר של נישואין, ולא על קשר זוגי בין שני אנשים, אשר בחרו או נאלצו לחיות כידועים בציבור מבלי לעגן את זוגיותם באקט של נישואין.

41. הסדרת מעמדם של בני זוג היא עניין שבשיקול דעת. ואולם, בהתקיים קשר כן בין בני הזוג, חיי משפחה, משק בית משותף ומרכז חיים בישראל, ובהיעדר מניעה ביטחונית או פלילית אינדיבידואלית – בני הזוג יכולים להשתלב בהליך להסדרת מעמד, להתקדם בו על יסוד בחינה

עתית של אותם פרמטרים, והם יכולים גם לסיימו ברכישת אזרחות, ללא שההליך יהפוך "מסע התשה ללא תוחלת" (בג"ץ 7139/02 עבאס-בצה נ' שר הפנים, פ"ד נז(3) 481, 490 (2023)).

42. בעקבות פסק הדין בעניין סטמקה (בג"ץ 3648/97 סטמקה נ' שר הפנים, פ"ד נג(2) 728 (1999)), נקבע הליך מדורג לבני זוג נשואים, המיוסד על סעיף 7 לחוק האזרחות ("התאזרחות של בעל ואשה"), אשר בסופו מוקנית לבן הזוג אזרחות בתנאים מקלים. בין היתר לא נדרש ויתור על אזרחות זרה. בהמשך נקבע הליך בעניינם של בני זוג ידועים בציבור, שבסופו ניתנת תושבות קבע (ר' עניין אורן, פסקה 6). בעקבות העתירה בעניין מימון והוצאת צו על תנאי, הוחלט להקל גם על בני זוג ידועים בציבור של אזרחים, אשר מבקשים להתאזרח. גם הם, כמו בני זוג נשואים, זכאים להתאזרח בדרך מקלה, לאחר שסיימו את ההליך המדורג וקיבלו רישיון לישיבת קבע, בהתאם לסעיף 6 לחוק האזרחות, המאפשר למשיב להקל בהוראות ההתאזרחות שבסעיף 5 לחוק האזרחות.

43. כך בכלל, וכך גם בעניינם של העותרים. בקשת העותר להתאזרח הוגשה עוד בחודש דצמבר 2024. אין ספק, כי העותר עומד בתנאי סעיף 5 לחוק האזרחות (בגיר הנמצא בישראל מאז שנת 2007 ולא יצא ממנה, זכאי לשבת בישראל ישיבת קבע, השתקע בישראל וידוע עברית). עוד אין ספק, כי הוא עומד בתנאי הנוהל, משום שסיים את ההליך המדורג לבני זוג ידועים בציבור, ולכן זכאי לפטור מן הדרישה לויתור על אזרחותו הסודנית, לפי סעיף 6 לחוק האזרחות.

44. המשיב יתקשה להצביע על אינטרס שייפגע ממתן אזרחות לעותר. הא יתקשה לנמק מדוע לא יאפשר לעותרים ליהנות מזכותם לאחידות הסטטוס המשפחתי. העותר כיום תושב קבע. ככזה הוא מחזיק בתעודת זהות ישראלית, וימשיך להחזיק בה גם לאחר שיתאזרח. הוא נהנה מחופש תנועה מלא בישראל, וזה יוותר לו גם כאזרח. הוא זכאי לעבוד בכל עבודה, וימשיך להיות זכאי לכך כאזרח. מערך זכויותיו הסוציאליות לא ישתנה. הוא זכאי להשתתף בבחירות לרשות המקומית בה הוא מתגורר, ויוכל גם אם יהיה אזרח. "למעשה, ההבחנה המרכזית בין אזרח לבין תושב קבע מבחינת אגד הזכויות המוקנות לו היא הזכות לבחור ולהיבחר לכנסת, הקנויה לאזרח בלבד... כמו גם הזכות לקבל דרכון ישראלי" (בג"ץ 7803/06 אבו ערפה נ' שר הפנים, פסקה 48 לפסק דינו של השופט פוגלמן (13.9.2017)).

45. לעותרים אינטרס בהתאזרחותו של העותר – באחידות, כאמור, של הסטטוס המשפחתי; בשילובו של העותר בישראל במעמד שווה לזה של העותרת; בזכותו להצביע בבחירות במדינתו, שהקנתה לו תושבות קבע, בה בת זוגו והוא הקימו את ביתם; וביכולתו לקבל דרכון ישראלי, שיאפשר לעותרים לנסוע יחדיו בעולם (המחזיקים בתעודת מעבר נדרשים לבקש ולקבל אשרת כניסה מבעוד מועד לרבות מהמדינות).

46. למרות כל אלה, וחרף חלוף הזמן הרב מאז הוגשה הבקשה, המשיב אינו מעניק לעותר אזרחות.

47. על המשיב מוטלת חובה לפעול ב"מהירות ראויה" (סעיף 2 לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958 (להלן: **חוק ההנמקות**); סעיף 11 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981). זהו אחד מעקרונות היסוד של המינהל התיקין. חובה זו נגזרת מחובת הנאמנות וההגינות של הרשות כלפי הציבור (בג"ץ 5931/04 מזורסקי נ' מדינת ישראל, משרד החינוך, פ"ד נט(3) 769, 782 (2004); יצחק זמיר **הסמכות המינהלית** כרך ב 1098 (2011); דפנה ברק-ארז **משפט מינהלי** כרך א 407 (2010)). החובה לפעול במהירות הראויה מהווה חלק מן החובה לנהוג בסבירות, שכן

"סבירות משמעה גם עמידה בלוח זמנים סביר" (בג"ץ 6300/93 המכון להכשרת טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות, פ"ד מח(4) 441, 451 (1994)).

48. כאמור, ברי, כי בבקשות להתאזרחות לפי סעיפים 5-7 לחוק האזרחות נתון למשיב שיקול דעת, ועליו לבחון את הבקשות. ואולם, ככל שהוא מתעכב בבחינת בקשה, עליו להבהיר מהם העניינים המצריכים בירור, את הטעמים להם, ואת המועד למתן תשובתו (ר' סעיף 2(ג) לחוק ההנמקות).

49. בעניינו, המשיב לא מסר את טעמיו, ואולם גילה דעתו, כי הנושא היחיד שמעסיקו הוא חוסר יכולתו של העותר להמציא מסמכים מסודר. ברם, עניין זה, כפי שפירטנו, נדון בהרחבה, בפני בית הדין לעררים, בפני בית המשפט הנכבד ובפני בית המשפט העליון – והוכרע. עיכוב מטעם זה הוא התנהלות בלתי סבירה, שאינה תמת לב.

50. כאמור, בפסק הדין בעמ"ן 16-12-4789 עמד בית המשפט הנכבד בהרחבה על עניינם של העותרים ועל חוסר יכולתו של העותר להמציא מסמכים מסודר. בית המשפט הנכבד קבע, כי "אין מחלוקת כי יעל וגויה חיים כבני זוג, והקשר הזוגי ביניהם כן ואמיתי, כפי שהתרשמה גם הרשות בראיונות שערכה לשניים. אין גם מחלוקת כי הסיבה היחידה בשלה לא מאפשרים לשניים להשלים את ההליך המדורג היא העדרם של מסמכים הנדרשים על פי נוהל בני זוג".

51. בית המשפט הרחיב בדבר המצב בסודן, מחדל הטיפול בבקשות מקלט של אזרחי סודן, מעמדה של הזכות לחיי משפחה, היקף שיקול הדעת של המשיב, המגבלות על הסדרת מעמד ועוד. על רקע הדברים נפסק, כאמור, כי "הרשות מודעת לקשיים בהשגת מסמכים ואימותם, ונראה כי עמידתה על הגשת המסמכים כתנאי להשלמת ההליך המדורג אינה בתום לב".

52. המשיב ביקש לערער על קביעות בית המשפט הנכבד, ולא בכדי הרחבנו בדבר אותו הליך. בקשת רשות הערעור נדחתה. "יש פסק דין", נאמר בתום הדיון בבית המשפט העליון ביחס לפסק הדין בעמ"ן 16-12-7489. פסק הדין של בית המשפט הנכבד הפך חלוט, והכרעות בית המשפט הנכבד באותו עניין מחייבות את המשיב. אין לעותרים אלא להפנות למכלול הקביעות והאסמכתאות שבפסק הדין בעמ"ן 16-12-7489.

53. ככל שהמשיב יבקש לשוב ולהתדיין בעניינים אלה, שנדונו והוכרעו, בית המשפט הנכבד יתבקש לסלק את טענותיו. בעניינם של אותם צדדים, המעלים את אותה סוגיה, שנדונה והוכרעה באופן מפורש ומפורט – חל הכלל של "השתק פלוגתא" (ר' ע"א 9656/08 מדינת ישראל נ' סעידי, פסקה 18 לפסק הדין והמובאות שם (15.12.2011)).

אשר על כן, בית המשפט הנכבד יתבקש להורות למשיב להעניק לעותר אזרחות.

8 בפברואר 2026

עודד פלר, עו"ד

ב"כ העותרים